

23 Ιουνίου 2023

Οι Άγιοι της Μεγίστης Λαύρας

/ [Σοφίας Πατερικής Απαύγασμα](#)

[Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης](#)

Οι Άγιοι του Αγίου Όρους. Φορητή εικόνα 19ου αι, της Ιεράς Μονής Παντοκράτορος Αγίου Όρους. Από το βιβλίο του Μοναχού Μωυσέως Αγιορείτου «Οι Άγιοι του Αγίου Όρους» των εκδόσεων Μυγδονία.

(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

**Άγιος Νικόδημος Αγιορείτης
Λόγος Εγκωμιαστικός,
Περί πάντων των Οσίων και Αγίων Πατέρων των εν τω Αγίω Όρει του Άθω
λαμπάντων**

Μέρος β'

Συνέχεια από εδώ: <http://www.pemptousia.gr/?p=375771>

(α'). ΔΙΑ να φυλάξωμεν την τάξιν, ας υπάγωμεν πρώτον εις την Μεγίστην Λαύραν. Εδώ ευρίσκομεν τον Μέγαν Αθανάσιον, τον θαυμαστόν κτίτορα της Μονής ταύτης και όλων των Πατέρων του Όρους τον καθηγητήν και διδάσκαλον, ο οποίος ως άλλος Μωϋσής, αναβάς εις τον ιερόν Άθω, ως εις άλλο Σίναιον Όρος, και εισελθών εις τον άδυτον γνόφον της θεωρίας, έλαβεν ως θεογράφους πλάκας τους τύπους και τας τάξεις και διδασκαλίας, τόσον της κοινοβιακής ζωής των Μοναχών και της εν τη Εκκλησία αγγελικής ακολουθίας, και παρέδωκεν αυτάς εις όλους τους εν

τω Αγίω Όρει Πατέρας. Ούτος οποίαν μεν είχεν ισάγγελον πολιτείαν, οποίους δε αγώνας ασκητικούς ετέλεσε και οία χαρίσματα παρά Θεού έλαβε και οποίας δυνάμεως, κατά πνευμάτων ακαθάρτων επλούτησε και οίου τέλους μακαρίου ηξιώθη, περιττόν είναι να λέγωμεν ενταύθα.

Εδώ ευρίσκομεν και τον Όσιον Πέτρον τον Αθωνίτην, τον πρώτον Ησυχαστήν του Άγιου Όρους και πάντων των άλλων Ησυχαστών του Άθωνος τον τύπον και το παράδειγμα. Ούτος ελευθερωθείς εκ της φυλακής του Σαμαρά με την επιστασίαν της Θεοτόκου, και παρ' αυτής ακούσας τας περί του Όρους υποσχέσεις εκείνας, όσας ανεφέραμεν εις την αρχήν, ήλθε και κατώκησεν εις το σπήλαιον, όπερ ευρίσκεται υποκάτω εις την μεσηβρινήν υπώρειαν του Άθωνος, το οποίον φαίνεται έως της σήμερον. Εκεί δε διήλθεν αγγελικήν αληθώς και ουράνιον ζωήν, γυμνός και ανυπόδητος, ως ο μέγας Ονούφριος, πολλούς μεν πειρασμούς και πολέμους εκ των δαιμόνων υπομείνας, πενήκοντα δε και τρεις χρόνους μάννα εσθίων ουράνιον, ως ο πάλαι ισραηλιτικός λαός εις την έρημον.

Εδώ ευρίσκομεν και τον θείον Γρηγόριον τον Παλαμάν, τον μέγαν εκείνον Θεολόγον και πάντων των Θεολόγων την ορθήν εξήγησιν και το επισφράγισμα. Ούτος αν και διετέλεσεν υποτασσόμενος εις τα όρια του Βατοπαιδίου πρότερον και εγένετο και της Μονής Εσφιγμένου Ηγούμενος, ξεκίνησεν όμως να ονομάζεται και να είναι Λαυριώτης· διότι τον περισσότερον καιρόν της ζωής του διέτριπεν εις την Λαύραν, πότε μεν εντός αυτής, υποτασσόμενος εις τους κανόνας του Κοινοβίου, πότε δε έξω, ησυχάζων επάνω εις το Κάθισμα το λεγόμενον Παλαμάς.

Ούτος λοιπόν διά μεσιτείας της Θεοτόκου πολλών χαρισμάτων ηξιώθη παρά Θεού, και μάλιστα τού της Θεολογίας, διά της οποίας ηγωνίσθη διά την περί Θεού ορθήν δόξαν, και παρευρέθη και εις τρεις μεγάλας και πολυανθρώπους Συνόδους επί τριών βασιλέων, Ανδρονίκου του Παλαιολόγου, Ιωάννου του Καντακουζηνού και Ιωάννου του Παλαιολόγου. Ωσαύτως και επί τριών Πατριαρχών, Ιωάννου, Ισιδώρου τε και Καλλίστου, και τον Βαρλαάμ και Ακίνδυνον και Γρηγοράν και τους οπαδούς αυτών, τους βλασφημούντας εις τας του Θεού θείας ενεργείας κατά κράτος ενίκησεν. Ύστερον δε Θεσσαλονίκης Αρχιεπίσκοπος γενόμενος και εν αυτή μακαρίου τέλος αξιωθείς, πηγήν θαυμάτων ανέδειξε τον τάφον και το άγιον αυτού Λείψανον, τα οποία ιστορεί ο κατά πλάτος Βίος αυτού.

Εν τοις ορίοις της Λαύρας ευρίσκομεν εκλάμπαντα και τον Όσιον Γρηγόριον τον Βυζάντιον, τον διδάσκαλον χρηματίσαντα του θείου Γρηγορίου του Παλαμά εν τη νηπτική φιλοσοφία. Στραβολαγκαδίτης δε ούτος ο Γρηγόριος φαίνεται ότι ονομάζεται εις τον Βίον Μαξίμου του Καυσοκαλύβου, όστις και δι' Αγγέλου τροφήν ελάμβανεν, ως και τούτο ιστορείται εκεί.

Εν τοις ορίοις της Λαύρας εξήνθησεν ως ρόδον εύοσμον και ο Άγιος Μάξιμος (εν έτει 1320), όστις, διότι έκαίε τας καλύβας του ωνομάσθη Καυσοκαλύβης, ο ουράνιος εκείνος άνθρωπος και επίγειος άγγελος· ο ζήσας ως πτηνόν, ο δεξάμενος άρτον παρά της Θεοτόκου και παρά των Αγγέλων· ο της νοεράς προσευχής και νήψεως εργάτης ακριβέστατος, ο λαβών παρά Θεού όχι μόνον το της διοράσεως χάρισμα, αλλά και το της προφητείας και προοράσεως τόσον πλούσιον, ώστε πολλάκις προέλεγε και αυτά τα ίδια λόγια εκείνων, οίτινες έμελλον να έλθωσιν εις αυτόν, το οποίον σπανίως ευρίσκομεν να εδόθη εις άλλους Αγίους. Αποθανόντος δε, ανέβλυσε μύρον εκ των Λειψάνων του.

Φίλον αγαπητόν του θείου τούτου Μαξίμου ευρίσκομεν και τον Όσιον και Ησυχαστήν Νήφωνα, τον όμοιον αυτού κατά πάντα, τόσον εις την ασκητικήν ζωήν, όσον και εις τα χαρίσματα. Διότι και αυτός εις τα σπήλαια διέτριβε, και ορεσίτροφος [αυτός που ζει και τρέφεται στα όρη, στα βουνά] εστάθη εις τα αυτά όρια της Λαύρας, και προορατικού χαρίσματος ήτο ηξιωμένος (έζη εν έτει 1330). Εις τα αυτά όρια της Λαύρας εβλάστησε και ο Άγιος Νείλος, ο διά την καθαρότητα της ζωής αυτού μύρον αναβλύσας εκ των Λειψάνων του, και διά τούτο μυροβλύτης ονομαζόμενος.

Πώς δε να σιωπήσω τον Όσιον Ακάκιον, τον εν τη Σκήτη του Καυσοκαλυβίου ασκήσαντα; Τον νεώτερον μεν εις τους χρόνους, εις δε τους αγώνας φθάσαντα τους παλαιούς Οσίους; Τον αγρίαις βοτάναις τρεφόμενον; Τον αξιωθέντα πολλών οπτασιών και θείων δωρεών, μάλιστα δε του προορατικού χαρίσματος; Τον πολλούς πειρασμούς υπό των δαιμόνων υπομείναντα; Τον διά των αγίων του ευχών και πατρικών παραινέσεων τρεις αναδείξαντα Οσιομάρτυρας, ων τα ονόματα είναι ταύτα: Παχώμιος ο Οσιομάρτυς, ο εις το Ουσάκιον της Φιλαδελφείας μαρτυρήσας εν ετει 1780, του οποίου το Λείψανον ευρίσκεται εις την Πάτμον εν τω Μοναστηρίω Ιωάννου του Θεολόγου· Ρωμανός Οσιομάρτυς, ο καταγόμενος εκ του Καρπενησίου, και εις την Κωνσταντινούπολιν μαρτυρήσας εν έτει 1694. Και Νικόδημος ο εξ Αλβανίας, όστις λαβών ράβδον παρά του Οσίου Ακακίου και δι' αυτής ενισχυθείς, ετελείωσεν ενδόξως και ανδρικώς το μαρτύριον εις την ιδίαν πατρίδα, ήτοι εις το Ελβασάν της Αλβανίας, εν έτει 1722. Ετελεύτησε δε ο Όσιος Ακάκιος εν έτει 1730

Βλάστημα της Λαύρας είναι και ο Οσιομάρτυς Δαμασκηνός, όστις πρότερον αρνηθείς, ύστερον δε δώδεκα έτη ποιήσας υποταγήν μεγάλην εις την Λαύραν, απήλθε μετά του εν τη Λαύρα όντος Διονυσίου Πατριάρχου εις Κωνσταντινούπολιν. Εκεί δε παρρησία ομολογήσας τον Δεσπότην Χριστόν, και πολλά βάσανα παθών, απετμήθη την κεφαλήν, εν έτει 1681.

Εδώ εις την Λαύραν εξήνθησεν ως ιερόν φυτόν και ο Ιερομάρτυς Ιερεύς Κωνσταντίος, όστις Μοσχοβίτης ων και εφημέριος του πρέσβεως της Ρωσίας εις Κωνσταντινούπολιν, ήλθεν εις το Όρος και κατώκησεν εις την Λαύραν, διά τον συμβάντα τότε πόλεμον μεταξύ Ρώσων και Αγαρηνών. Αφ' ου δε έγινεν ειρήνη, απήλθε πάλιν εις την βασιλεύουσαν· επειδή δε διά τινα διχόνοιαν, συμβάσαν μεταξύ αυτού και του πρέσβεως, ηρνήθη, φεύ! τον Χριστόν, ύστερον μετανοήσας διά την άρνησιν, παρουσιάσθη. Και την μεν πίστιν των Χριστιανών ομολογήσας, την δε των Αγαρηνών θρησκείαν απελέγξας, απετμήθη την κεφαλήν έμπροσθεν του βασιλικού παλατίου, και ούτως έλαβε του μαρτυρίου τον στέφανον, εν έτει 1743.

Εν τη Μεγίστη ταύτη Λαύρα ευρίσκομεν και τον όντως αγγελόφωνον και χαριτώνυμον ψάλτην Ιωάννην τον Κουκουζέλην. Ούτος, ψάλτης πρότερον βασιλικός υπάρχων, ύστερον εγκατέλειψε πάσαν την εν τοις βασιλείοις τιμήν και απόλαυσιν, και απελθών εις την Μεγίστην Λαύραν αγνώριστος έγινε Μοναχός. Είτα εχημάτισε και ποιμήν των τράγων του Μοναστηρίου.

Γνωρισθείς δε μετά ταύτα, ότι αυτός ήτο ο παρά του βασιλέως ζητούμενος Ιωάννης ο Κουκουζέλης, από ύμνον τινά τον οποίον έψελλε με τέχνην πολλήν και γλυκύτητα εν τη ησυχία, εκεί όπου έβοσκε τους τράγους, διά τούτο έλαβεν άδειαν και ελευθερίαν παρά του βασιλέως να μένη ανενόχλητος εν τω Μοναστηρίω, διά μεσιτείας του Καθηγουμένου. Όθεν κτίσας έξω της Λαύρας κελλίον και Εκκλησίαν των Αρχαγγέλων, εκεί ησύχαζε τας εξ ημέρας της εβδομάδος, τας δε Κυριακάς και εορτάς εισήρχετο εις το Μοναστήριον και έψαλλε μετ' ευλαβείας εις τον δεξιόν χορόν.

Κατά εν δε Σάββατον του Ακαθίστου, αφ' ου έψαλεν επιμελώς τα τροπάρια και τους κανόνας της Θεοτόκου, απεκοιμήθη ολίγον εκεί όπου ίστατο όρθιος· και ω του θαύματος! Φαίνεται εις αυτόν η Κυρία Θεοτόκος λέγουσα· «Χαίροις, Ιωάννη τέκνον μου· ψάλλε μοι, και ου μη σε εγκαταλίπω». Ταύτα ειπούσα, του έδωκε και εν χρυσούν νόμισμα, το οποίον ετέλεσεν ύστερον πολλά θαύματα. Αλλά και πάλιν ύστερον η Κυρία Θεοτόκος ιάτρευσε τον Ιωάννην τούτον, του οποίου ο πους εσάπη, φανείσα και ειπούσα προς αυτόν· «Έσο από του νυν υγιής». Ζήσας δε μετά ταύτα θεαρέστως, και προγνωρίσας τον θάνατόν του, εκοιμήθη εν Κυρίω και

ενεταφιάσθη εις το προρρηθέν κελλίον των Αρχαγγέλων, καθώς παρήγγειλεν.

Εδώ ακόμη ευρίσκομεν και τον άλλον ευλαβέστατον εκείνον ψάλτην και Δομέστικον Γρηγόριον ονόματι, ο οποίος, ηγουμενεύοντος του κυρού Ιακώβου του Πρικανά, έψαλλεν εν τη παραμονή των Φώτων, ουχί το «Άξιόν εστιν», αλλά το «Επί σοι χαίρει» εις την Λειτουργίαν, εν τω τέλει δε της αγρυπνίας ύπνωσεν ολίγον, και ιδού βλέπει την Δέσποιναν ημών Θεοτόκον, ισταμένην επάνωθεν αυτού, και λέγουσαν· «Δέξαι σου το ψαλτικόν, ω Δομέστικε· και ευχαριστώ σοι πολλά»· και τούτο ειπούσα, έδωκεν εις αυτόν ιδιοχείρως εν φλωρίον, το οποίον κρέμαται εις την αγίαν Εικόνα της Θεοτόκου εν τη αυτή Μεγίστη Λαύρα.

Από τον «Μέγα Συναξαριστή της Ορθοδόξου Εκκλησίας», τόμος ιδ', Πεντηκοσταρίου.

PERMANENTLY_REMOVED